

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад „Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”

ЗАТВЕРДЖЕНО
Розпорядженням декана
ФУФСК
28.10.2021 № 5

ПОЛОЖЕННЯ
про навчально-наукову лабораторію
«Діалектологічні та лінгвокраєзнавчі дослідження»
факультету української філології та соціальних комунікацій
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ПОГОДЖЕНО
Протокол засідання
вченої ради ФУФСК
28.10.2021 № 3

ПОЛОЖЕННЯ
про навчально-наукову лабораторію
«Діалектологічні та лінгвокраєзнавчі дослідження»
факультету української філології та соціальних комунікацій
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Навчально-наукової лабораторії «Діалектологічні та лінгвокраєзнавчі дослідження» (далі за текстом – Лабораторія) є структурним науково-освітнім підрозділом факультету української філології та соціальних комунікацій (далі за текстом – Факультет) ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (далі за текстом – Університет).

1.2. Мета діяльності Лабораторії – досліджувати актуальні проблеми в галузі діалектології, ономастики та соціолінгвістики, лінгвокультурології, лінгводидактики; вчити здобувачів освіти давати лінгвістичний коментар мовним явищам дійсності; розробляти і запроваджувати в життя ефективні практики для підготовки фахівців – вчителів української мови і літератури.

1.3. У своїй діяльності Лабораторія керується Конституцією України, Законом України «Про вищу освіту», іншими нормативними актами, Статутом ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», Типовим положенням про навчально-науковий інститут / факультет Університету, Положенням про факультет української філології та соціальних комунікацій Університету та цим Положенням.

1.4. Лабораторія діє на базі кафедри української філології та загального мовознавства.

1.6. Лабораторія підпорядкована і підзвітна декану Факультету.

1.7. Лабораторію створено терміном на п'ять років. Дату створення Лабораторії встановлено відповідно до розпорядженням декана Факультету.

1.8. Діяльність Лабораторії за клопотанням Керівника може бути продовжено на новий термін за рішенням вченої ради Факультету.

**II. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ,
ПРИНЦИПИ, ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ**

2.1. Основні напрями діяльності Лабораторії:

2.1.1. Продовжувати роботу членів кафедри як учасників наукового проєкту «Структурно-семантичне і функціональне дослідження лексичних одиниць та граматичних категорій в літературній мові та діалектному мовленні» (державний реєстраційний номер: 0121U111679, дата реєстрації: 17-06-2021) над виконанням досліджень з таких проблем:

«Українська літературна мова і діалекти» (керівник – доц. Нікоаленко І.О.);

«Українські східнословобожанські говірки: динаміка мовної системи» (керівник – проф. Глуховцева К.Д.; термін дії: грудень 2022 р., номер державної реєстрації 0103U003604);

«Категорія експресивності в уснорозмовному тексті» (керівник – доц. Леснова В.В.).

2.1.2. Навчальну й позанавчальну освітньо-наукову роботу з підготовки здобувачів вищої освіти спрямувати на культурологічні й лінгвокраєзнавчі дослідження в регіоні.

2.1.3. Дослідницьку роботу, присвячену актуальним питанням української діалектології (укладання текстотеки говірок краю та Словника українських східнословобожанських говірок, вивчення динаміки мовної системи, лінгвокультурного типуажу діалектної мовної особистості); вивченню складу та особливостей функціонування місцевого ономастикону (антропонімікону, топонімікону (зокрема й мікротопонімів), годонімів, гідронімів та ін.); студіюванню усного мовлення жителів краю в соціолінгвістичному аспекті (опис мовлення різних соціальних та вікових спільнот; особливостей використання суржикових явищ, лінгвокультурного типуажу учителя, журналіста, державного службовця, військового як вихідця з Подінців'я тощо), підпорядкувати виробленню навичок збору інформації та плануванню пошукової роботи, шліфуванню уміння аналізувати лінгвістичний матеріал сучасної доби.

2.1.4. Збір фактичного матеріалу, що передбачений проєктом «Легенди, народні оповіді, перекази словобожанського краю», спрямувати на вивчення історії заселення краю, дослідження особливостей культури жителів ареалу, вироблення навичок подання інформації з використанням різних мовних засобів залежно від ситуації мовлення.

2.1.5. Створювати й розвивати формат співробітництва Лабораторії з українськими інституціями, освітніми закладами й науковими установами; спрямувати цю роботу на підготовку професіоналів в галузі україністики, лінгвокраєзнавства.

2.1.6. Просвітницьку роботу з діалектології та лінгвокраєзнавства розвивати за допомогою громадського й культурного співробітництва.

2.1.7. Розробляти освітні компоненти і методичні рекомендації для освітньо-професійних програм 014.01 Середня освіта. Українська мова і література, 014.01 Середня освіта. Українська мова і література. Мова і література (англійська) та інших освітньо-професійних програм Університету з урахуванням набутих навичок навчальної та дослідницької роботи в регіоні.

2.2. Основні **принципи діяльності** Лабораторії:

2.2.1. Поєднання освітньої й наукової роботи з практичною діяльністю для підготовки майбутніх професіоналів у галузі середньої освіти.

2.2.2. Запровадження принципу студентоцентризму як нової філософії освітньої діяльності при виборі колективних та індивідуальних форм роботи, визначенні завдань для самостійного дослідження.

2.2.3. Дотримання професійних, етичних і культурних норм у здійсненні зазначеної підготовки; концентрація зусиль на врахуванні індивідуальних якостей, здатностей, індивідуального профілю компетентностей.

2.2.4. Підвищення якості освіти та набуття незаперечних конкурентних переваг.

2.2.5. Дотримання норм академічної доброчесності.

2.3. Основні **цілі діяльності** Лабораторії:

2.3.1. Створювати й розвивати формат посиленої практичної підготовки талановитих здобувачів вищої освіти до опанування професії у галузі середньої освіти.

2.3.2. Організувати впливовий осередок наукової роботи, присвяченої актуальним проблемам діалектології та лінгвокраєзнавства.

2.3.3. Об'єднати освітні заклади різного типу для реалізації навчально-дослідницьких завдань, створивши єдину мережу, здатну до співробітництва між освітніми закладами, науковими установами й іншими інституціями в сфері підготовки майбутніх фахівців у галузі середньої освіти, а також для розвитку громадського і культурного співробітництва.

2.4. Головні **завдання** Лабораторії:

2.4.1. Проводити освітньо-дослідну роботу з діалектології та лінгвокраєзнавства, що сприяє розвиткові критичного ставлення до власного і чужого мовлення, до виявлення помилок і недоліків у ньому; формує креативність при зборі та впорядкуванні й осмисленні інформації; коригує комунікативні навички, зокрема культури спілкування з представниками різних соціальних груп; виробляє риси, потрібні для командної діяльності.

2.4.2. Упроваджувати результати зазначених досліджень в освітній процес, зокрема в межах освітньо-професійних програм 014.01 Середня освіта. Українська мова і література, 014.01 Середня освіта. Українська мова і література. Мова і література (англійська) та інших освітньо-професійних програм Університету, що забезпечить викладання освітніх компонентів на лінгвокультурологічних засадах, передбачає формування соціокультурної компетенції, зокрема здатності здійснювати міжкультурну комунікацію, уміння використовувати фонові знання для досягнення взаєморозуміння.

2.4.3. Реалізувати просвітницькі програми у сфері громадського й культурного співробітництва, залучати представників інших освітніх закладів і наукових установ до такої діяльності.

2.5. При виконанні своїх завдань Лабораторія взаємодіє і співпрацює з іншими кафедрами Факультету, іншими навчально-науковими інститутами / факультетами Університету, відділом аспірантури Університету, іншими закладами вищої і середньої освіти, громадськими організаціями України у питаннях, що належать до сфери діяльності Лабораторії.

III. ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЛАБОРАТОРІЇ

3.1. Реалізація освітньо-наукових програм для здобувачів вищої освіти із підготовки майбутніх фахівців у галузі середньої освіти.

3.2. Реалізація просвітницьких програм для різних категорій українського суспільства в сфері громадського й культурного співробітництва.

3.3. Наукові дослідження актуальних проблем у галузі діалектології, ономастики та соціолінгвістики, лінгвокультурології, лінгводидактики.

3.4. Висвітлення наукових досліджень у періодичних фахових виданнях України, у наукових виданнях за результатами конференцій різного рівня, у вітчизняних і зарубіжних рецензованих виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз.

3.5. Упровадження результатів зазначених досліджень в освітній процес, зокрема в межах освітньо-професійних програм 014.01 Середня освіта. Українська мова і література, 014.01 Середня освіта. Українська мова і література. Мова і література (англійська) та інших освітньо-професійних програм Університету.

3.6. Розвиток співробітництва з українськими інституціями для підготовки фахівців у галузі середньої освіти.

3.7. Проведення зустрічей, семінарів, круглих столів, конференцій та інших заходів за участі представників інших освітніх, наукових закладів і громадських організацій.

3.8. Висвітлення на сайті Університету, на відповідній вебсторінці факультету інформації про діяльність Лабораторії, результати виконання завдання, наукові заходи тощо.

IV. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА

4.1. Очолює Лабораторію науковий керівник (далі за текстом – Керівник) – один з провідних науково-педагогічних працівників кафедри, якого обирають рішенням кафедри за погодженням з деканом Факультету.

4.2. Керівник Лабораторії:

– керує діяльністю Лабораторії, забезпечує виконання планових завдань відповідно до зазначених термінів;

– бере участь у виконанні наукових, освітніх, просвітницьких проєктів Лабораторії;

– визначає напрями й тематику щорічних наукових досліджень;

- представляє Лабораторію перед адміністрацією та вченою радою Університету, іншими організаціями й установами України;
- формує склад Лабораторії залежно від напрямів досліджень;
- залучає до участі у діяльності Лабораторії здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського), другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) рівня доктора філософії, докторантів, науково-педагогічних працівників кафедри, Факультету, Університету;
- готує щорічний звіт про діяльність Лабораторії і подає його завідувачу кафедри, декану Факультету, відділу аспірантури (за потреби).

V. ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ВНЕСЕННЯ ЗМІН І ДОПОВНЕНЬ ДО ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Рішення про створення Лабораторії та затвердження Положення про Лабораторію ухвалює вчена рада Факультету.

5.2. Зміни й доповнення до Положення за пропозицією Керівника Лабораторії приймає вчена рада Факультету. Рішення вченої ради Факультету затверджує відповідне розпорядження декана відповідно до встановленого в Університеті порядку.

VI. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЛАБОРАТОРІЇ

6.1. Діяльність Лабораторії може бути припинена за розпорядженням декана Факультету після закінчення терміну з дня заснування Лабораторії.

6.2. Керівник має право подати клопотання про подовження діяльності Лабораторії на наступний термін.

6.3. Рішення про продовження діяльності Лабораторії на новий термін затверджує вчена рада Факультету і відповідне розпорядження декана.

VII. МІСЦЕ ЗНАХОДЖЕННЯ ЛАБОРАТОРІЇ

7.1. Адреса: 92703, м. Старобільськ, пл. Гоголя, 1.

7.2. Електронна адреса: